

22. savjetovanje uzgajivača ovaca i koza

MLJEČNO KOZARSTVO I GOVEDARSTVO - USPOREDBA DOHOTKA I MOTIVI ZA RAZVOJ

ZORAN GRGIĆ

22. savjetovanje uzgajivača ovaca i koza

PROCES ZAMJENE PROIZVODNJE OBITELJSKOG GOSPODARSTVA

- Proces napuštanja proizvodnja kravljeg mlijeka kod manjih farmi izražen je u svim zemljama članicama EU.
- Istovremeno je organizacijsko ekonomski opravdan suprotni proces zamjene takvih farmi farmama s proizvodnjom kozjeg mlijeka.
- U našoj praksi se na žalost najčešće događa da proizvođači kravljeg mlijeka odustaju od proizvodnje i nakon toga potpuno napuštaju bavljenje stočarstvom, a proizvodnja u gospodarstvu se potpuno gasi.
- Sa socioekonomskog stajališta je puno bolji prelazak proizvodnje obiteljskog gospodarstva na profitabilno kozarstvo koje će pozitivno djelovati na konkurentnost i opstojnost mljekarskog sektora, te osigurati zaposlenost i egzistenciju obiteljskog gospodarstva.

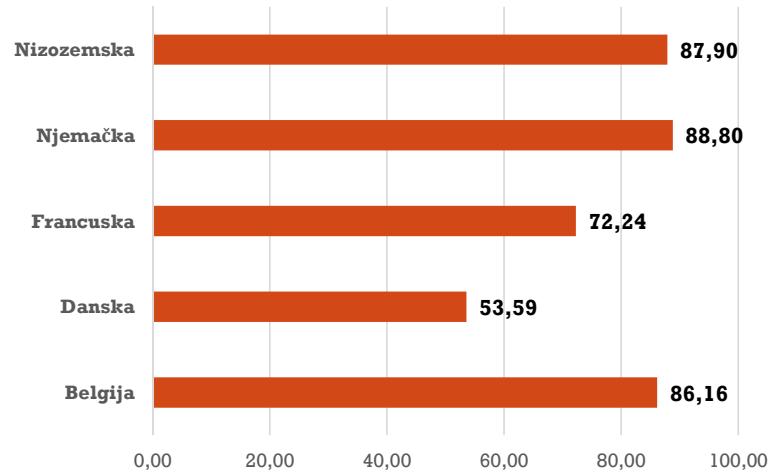

EKONOMIKA MLJEČNOG GOVEDARSTVA

Ekonomika proizvodne mlijeka u € /100 kg

	Belgija	Danska	Francuska	Njemačka	Nizozemska
Plaćeni troškovi proizvodnje	28,93	35,21	33,39	31,04	32,52
Fiksni troškovi i neplaćeni rad	14,71	4,07	10,74	12,81	9,31
Sveukupni troškovi	43,64	39,28	44,13	43,85	41,83
Potpore za mlijeko	2,37	3,51	5,14	4,68	4,17
Neto troškovi	41,27	35,77	38,99	39,17	37,66
Otkupna cijena	28,6	29,68	30,18	27,93	28,87
Gubitak	-12,67	-6,09	-8,81	-11,24	-8,79
Financijski rezultat	2,04	-2,02	1,93	1,57	0,52

Gubici farme u € /grlo

EKONOMIKA MLJEĆNOG KOZARSTVA

Ekonomski obilježja proizvodnje po grlu u 5 godina
- u €/koza

Opis / Godina	I	II	III	IV	V
Prihodi	539	713	674	859	698
Mlijeko	373	529	492	660	490
Jarad	165	184	182	199	208
Varijabilni troškovi	330	390	410	470	435
Financijski rezultat	209	323	264	389	263

MOTIVI

- Proizvodnja kozjeg mlijeka u razvijenim zemljama EU (kao Njemačka, Francuska, Španjolska) se javlja kao ozbiljna alternativa proizvodnji kravljeg mlijeka u okviru sljedećih uvjeta:
  - - Ostvarivanje pune proizvodnje od 1000 litara s proizvodnim troškovima manjim od 500 € po kozi
  - - Držanje troškova mužnje i skladištenja mlijeka ispod maksimalno 100-150 € po kozi
  - - Planiranje profita na prosječnoj osnovnoj cijeni mlijeka od 0,70 €
  - - Profitabilnost farme s držanjem 250-300 koza i godišnjom proizvodnjom mlijeka većom od 200 tisuća litara
  - - Profitabilnost manje farme s manje životinja i nižom proizvodnjom po kozi (500-600 litara godišnje) na razini od 50000 litara mlijeka godišnje, s preradom na gospodarstvu, izravnom prodajom i marketingom.

ZAKLJUČNO RAZMATRANJE

- Model zamjene kravljih farmi u određenim uvjetima kozarskim farmama pokazuje se učinkovitim za razvijene EU zemlje i možda bi mogao biti primjenjen i kod nas.
- To je posebno važno jer dosadašnje isključivanje malih obiteljskih farmi iz proizvodnje mlijeka u pravilu su značili i gašenje gospodarstva uz nekorištenje i zapuštanje poljoprivrednih površina.
- Osnovni problem bi sigurno predstavljalo neuređeno tržište prodaje sirovog mlijeka i nužnost prerade.

HVALA NA POZORNOSTI

- za moguću uspješnost takvog načina zamjene
- i obnove proizvodnje treba osigurati i
- odgovarajuću stručnu podršku,
-
- u tehnologiji proizvodnje i u
- organizacijsko-ekonomskom povezivanju
- pogotovo korištenjem odgovarajućih
- programa ruralnog razvoja.

Kozarstvo se smatra jednom od 5 najprofitabilnijih proizvodnji za male farme

